

Lähettilä: Koukkula Mimmi (THL) <Mimmi.Koukkula@thl.fi>

Lähetetty: torstai 11. kesäkuuta 2020 16.21

Vastaanottaja: Tuokila Marja <Marja.Tuokila@eduskunta.fi>

Aihe: VS: VS: KAA 1/2019 vp

Hei Marja,

Teimme vielä muutamia lisäanalyysseja Kouluterveyskyselyn FGM-tuloksista.

Jatkoanalyysien mukaan Suomessa syntyneistä ympärileikatuista tytöistä, jotka olivat vastanneet omaa ja vanhempiensa syntymämaata koskevaan kysymykseen, 10 kertoi vanhempiensa tai toisen vanhempansa syntyneen ulkomailla ja 40 kertoi molempien vanhempiensa tai ainoan tiedossa olevan vanhempansa syntyneen Suomessa.

Kuten tutkimuksessa esitetään, nämä 40 ovat siis Suomessa syntyneiden vanhempien lapsia ja tieto ympärileikkauksesta on todennäköisesti väärä. Ympärileikkausperinnettä harjoittavista maista on Suomeen saapunut maahanmuuttajia pääosin vasta 1990-luvun alusta alkaen, joten on todennäköistä, että nämä 40 tyttöä kuuluvat todellisuudessa suomalaiseen kantaväestöön, jossa ympärileikkausperinnettä ei ole.

Nyt saatujen tulosten pohjalta voidaan sanoa, että vastaajissa on 10 ulkomailla syntyneiden vanhempien Suomessa syntynyttä tyttöä, jotka ilmoittivat tulleen ympärileikatuiksi.

Pääasiassa näiden tyttöjen vanhempien syntymämaissa ei ole ympärileikkausperinnettä. Näin ollen vastaajien joukossa on todennäköisesti muutama ympärileikkauksen läpikäynyt Suomessa syntynyt tyttö.

Avaamme asiaa lisää juuri julkaistussa blogissamme: <https://blogi.thl.fi/miten-tyttojen-sukuelinten-silpomisesta-saataisiin-luotettavasti-tietoa/>

Toivottavasti nämä uudet analyysit vielä ehtivät mukaan ja jos eivät, niin ovat sitten lisätietona.

Yt.Mimmi

Miten tyttöjen sukuelinten silpomisesta saataisiin luotettavasti tietoa?

Perjantaina 5.6.2020 julkaistiin Tutkimuksesta tiiviisti -julkaisu, jossa esitettiin Kouluterveyskyselyn 2019 keväällä kerätystä aineistosta tyttöjen ympärileikkausta eli sukuelinten silpomista koskevat tiedot.

Erityisesti Twitterissä on levinnyt julkaisun pohjalta harhaanjohtavaa tietoa.

Kouluterveyskyselyssä käytettiin termiä ympärileikkaus, joten sitä samaa termiä käytetään selvyiden vuoksi myös tässä blogissa.

[Termien käytöstä lisätietoa esim. blogikirjoituksessa: ”Silpomisen ehkäisemiseksi tarvitaan ammattilaisten yhteistyötä”](#)

Vain hyvin pieni osa kyselyyn vastanneista, 80 tyttöä, ilmoitti olevansa ympärileikattuja. Tytöistä 18 kertoi olevansa ulkomailla syntyneitä, 11 ei vastannut syntymämaata koskevaan kysymykseen ja 51 kertoi olevansa Suomessa syntyneitä.

Jatkoanalyysien mukaan näistä Suomessa syntyneistä ympärileikatuista tytöistä, jotka olivat vastanneet omaa ja vanhempiensa syntymämaata koskevaan kysymykseen, 10 kertoi vanhempiensa tai toisen vanhempiensa syntyneen ulkomailla ja 40 kertoi molempien vanhempiensa tai ainoan tiedossa olevan vanhempiensa syntyneen Suomessa.

Kuten tutkimuksessa esitetään, nämä 40 ovat siis Suomessa syntyneiden vanhempien lapsia ja tieto ympärileikkauksesta on todennäköisesti väärä. Ympärileikkausperinnettä harjoittavista maista on Suomeen saapunut maahanmuuttajia pääosin vasta 1990-luvun alusta alkaen, joten on todennäköistä, että nämä 40 tyttöä kuuluvat todellisuudessa suomalaiseen kantaväestöön, jossa ympärileikkausperinnettä ei ole.

Kaikkeen kyselytutkimukseen liittyy epävarmuustekijöitä

Kuten pohdinnassa toteamme, nuoret ovat haastava väestötutkimuksen kohderyhmä. Aineistoon liittyy epätodennäköisten vastausten mahdollisuus, joista osa voi liittyä niin sanottuun pilaillen vastaamiseen.

Epätodennäköisten vastausvaihtoehtojen antaminen ei kuitenkaan välttämättä toistu systemaattisesti kysymyksestä toiseen ja sen osuudeksi on arvioitu korkeimmillaan kaksi prosenttia vastaajista.

Raportoitaessa suuria vastaajamääriä koskevaa tietoa, kuten Kouluterveyskyselyssä yleensä, pieni epätarkkuus ei vaikuta tuloksiin. Epätarkkuuden vaikutus korostuu pieniä vastaajaryhmiä koskevissa tuloksissa, kuten tässä ympärileikkausta koskevissa tuloksissa.

Tässä tutkimuksessa aineistosta poistettiin epätodennäköisten vastausvaihtoehtojen perusteella 413 tyttöjen vastausta, mikä vastaa 1,2 prosenttia aineistosta. Erityisesti seksuaalisuuteen ja kulttuuristaan liittyvät kysymykset voivat innostaa joitain nuoria pilailuun.

Koska Kouluterveyskyselyn aineisto kerätään ilman tunnisteita, aineistosta ei pystytä varmistamaan vastaajan itse ilmoittamaa sukupuolta, syntymämaata tai vanhempien syntymämaata. Epätarkkuutta luvuissa voi olla molempiin suuntiin – ali- tai yliparportointia.

Teini-ikäisten tyttöjen ympärileikkauksen yleisyydestä tarvitaan jatkossakin tietoa

Koska Kouluterveyskyselyn tuottamaan tietoon liittyy yllämainittuja epävarmuustekijöitä, olisi hyvä miettiä myös muita tapoja kerätä tietoa.

Ympärileikkaamisesta ei epävarmuustekijöiden takia liene perusteltua kysyä Kouluterveyskyselyssä joka toinen vuosi. Kysymyksen voisi toistaa harvakseltaan, jolloin voisimme saada suuntaa antavaa tietoa mahdollisesta muutoksesta.

Koska toisen asteen tytöistäkin 135 oli epävarma siitä, oliko heille tehty ympärileikkaus, ei myöskään ole perustelua kysyä asiaa vielä nuoremmilta.

Aikaisempien analyysiemme pohjalta on käynyt ilmi, että Kouluterveyskyselyyn osallistuvista ikäryhmistä eniten epätodennäköisiä vastausvaihtoehtoja antavat perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyvät nuoret. Myöskään tämän vuoksi asian kysyminen kyselytutkimuksessa tältä ikäryhmältä ei ole perusteltua.

Tuloksia tulkittaessa on hyvä myös pitää mielessä, että nyt ympärileikkauksesta kertovat tytöt on todennäköisesti ympärileikattu aikaisemmin lapsuudessa. Yleisin tyttöjen ympärileikkausikä on 4–10-ikävuotta, joten ympärileikkauksesta on kulunut aikaa 5–11 vuotta.

Se ei siis suoraan kerro siitä, tapahtuuko silpomista Suomessa tällä hetkellä.

Ammattilaisilla on velvollisuus ottaa ympärileikkaus puheeksi

Itse vastattavaa kyselytutkimusta luotettavampaa tietoa ilmiön esiintyvyydestä saadaan, kun ammattilaiset kysyvät asiasta esimerkiksi terveystarkastuksen tai muun asiakaskontaktin yhteydessä ja raportoivat siitä.

Puheeksiotossa on oleellista ikätasoinen asian lähestyminen ja kunnioittava, kuunteleva kohtaaminen.

Monille perinnettä harjoittavasta maasta lähtöisin olevallekin asia voi olla vieras, joten asian selittäminen nuorille on tärkeää. Myös seksuaalikasvatuksen avulla voidaan vahvistaa lasten ja nuorten ymmärrystä oman kehonsa koskemattomuuden suojaamisesta ja sen merkityksestä.

Nyt saatujen tulosten pohjalta voidaan sanoa, että vastaajissa on 10 ulkomailla syntyneiden vanhempien Suomessa syntynyttä tyttöä, jotka ilmoittivat tulleen ympärileikatuiksi.

Pääasiassa näiden tyttöjen vanhempien syntymämaissa ei ole ympärileikkausperinnettä. Näin ollen vastaajien joukossa on todennäköisesti muutama ympärileikkauksen läpikäynyt Suomessa syntynyt tyttö.

Tämä viesti tulee ottaa vakavasti ja edelleen kehittää palvelujärjestelmää siten, että se ehkäisee tyttöjen ympärileikkauksia ja samalla tuottaa entistä luotettavampaa tietoa ilmiön yleisyydestä Suomessa.

On myös tärkeää huolehtia jo ympärileikattujen tyttöjen terveydestä ja hyvinvoinnista heidän yksityisyyttään suojaten ja leimaamista välttäen. Perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevien yhteisöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä ja tietoa jakamalla voidaan tehokkaimmin vaikuttaa perinteestä luopumiseen.

Lue lisää:

[Tyttöjen ja naisten ympärileikkaus : Esiintyvyys Kouluterveyskyselyssä ja syntyneiden lasten rekisterissä](#)

Tutkimuksesta tiiviisti 11/2020, THL

[Kouluterveyskysely: Suomessa vähän tyttöjä, joiden sukuelimet on ympärileikattu, osa ei osannut vastata kysymykseen](#)

Uutinen 5.6.2020, THL